

เทศน์เช้า วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมๆ นะ เราชวนขวายนมาวัดมา มาวัดมาวามาเพื่อเพิ่มอำนาจวาสนาบารมีของตน คำว่า “เพิ่มอำนาจวาสนาบารมีของตน” เรามีบุญกุศล เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนถึงสังฆธรรมนะ ถ้าสังฆธรรมๆ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะจะคุ้มครองดูแลรักษา ธรรมะจะคุ้มครองดูแลรักษาเพราะอะไร เพราะเรามีสติ มีสมาธิ มีปัญญา ถ้าเรามีสติ มีสมาธิ มีปัญญา ธรรมะคุ้มครอง คุ้มครองเพราะเราปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

แต่ถ้ากิเลสๆ ไม่มีใครเอาหอก เวลาเป็นกิเลสนะ ต้องการเหยียบย่ำทำลายเขา ต้องการมีอำนาจศักยภาพ มีให้คนยอมรับนับถือ มีให้คนนับหน้าถือตา ไร้สาระ ไร้สาระเพราะอะไร เพราะการทำอย่างนั้นมันลงทุนลงแรงด้วยพลังงานมาก

แต่ถ้าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราต้องเป็นเช่นนั้นหรือ เราต้องเป็นเช่นนั้นหรือ ถ้าเราเป็นเช่นนั้น เราต้องหาสิ่งที่ตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

เวลาไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายนะ การชวนขวายนอยู่ ๖ ปี การกระทำทรมานตนเอง การกระทำทุกุทริยาต่างๆ ความทุกข์ทรมานทั้งนั้นนะ ด้วยความคิดว่าเราต้องเอาชนะตนเองๆ ใจเวลามันจนตรอกแล้วๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยการสร้างอำนาจวาสนาบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ด้วยอำนาจวาสนาบารมีอย่างนั้นถึงได้ย้อนกลับมา เห็นไหม มันไม่ใช่ทางแล้วละ ถ้ามันใช่ทางมันต้องเข้ามาในหัวใจของเรา

เวลาเข้ามาในหัวใจของเรา เวลามาตรัสรู้ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในการชนะตนประเสริฐที่สุด ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย คนที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้ว

มันจะมีอะไรมีคุณค่ามากไปกว่านั้น ของในโลกนี้ ๓ โลกธาตุมันจะมีอะไรมีคุณค่ามากไปกว่าหัวใจที่บรรลुरुธรรมนั้น ถ้าหัวใจบรรลुरुธรรมนั้น ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมไป

การยกย่องสรรเสริญ การเชิดชูบูชา นั่นมันเรื่องมารยาสาโดย มันเรื่องโลกๆ คุณาราคี ไปไหนคนล้อมหน้าล้อมหลัง นักกีฬาไปแข่งกลับมา อู้อู! คนเชิดชูบูชา แล้วพระไปทำตัวอย่างนั้นหรือ แล้วเราต้องการทำอย่างนั้นใช่ไหม

การที่เราไปเป็นตัวแทนของชาติ ไปเป็นตัวแทนของชาติ คนทั้งชาติส่งน้ำใจไปที่บุคคลคนนั้น บุคคลคนนั้นทำสิ่งใดประสบความสำเร็จหรือทำสิ่งใดที่ผิดพลาด ความพ่ายแพ้ ความพ่ายแพ้ โดยการชนะหัวใจของคนทั้งชาติ การพ่ายแพ้โดยชนะหัวใจของคนทั้งชาติคือมีความมุมานะพยายามเต็มที่แล้ว แล้วทำแล้วมันเกือบจะชนะ แต่มันไม่ชนะ มันไม่ชนะก็ไม่เป็นไร เขาได้มุมานะเต็มที่แล้ว เราเห็นคุณค่าของการทุ่มเทของเขา เห็นไหม แพ้ที่ชนะหัวใจของคนทั้งชาติ

ไอ้ไปมีผลประโยชน์ต่อกัน ไอ้ไปยอมจำนนต่อเขาเพื่อผลประโยชน์ ไอ้ความพ่ายแพ้เพื่อผลประโยชน์นั้นนะ นั่นไง มันมารยาสาโดยทั้งนั้นนะ

แพ้โดยชนะหัวใจคนทั้งชาติ นี่ไง ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายแล้วก็จบ ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เรามาขวนขวายแสวงหาสิ่งนั้น ถ้าเราแสวงหาสิ่งนั้นนะ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ การสร้างสมบุญญานุการมาแต่ละภพแต่ละชาติมันมีบวกลบมา มีทั้งบุญมีทั้งบาป เวลาที่มีทั้งบุญมีทั้งบาปนะ คนเราต้องมีการทำสิ่งใดที่ผิดพลาดมาเป็นเรื่องธรรมดา ถ้าเรื่องธรรมดา เวลากรรมให้ผลๆ คุณิ เวลาถูกรางวัลที่ ๑ เขายังโกงไปเลย ของอยู่กับเนื้อกับตัว เผลอปาทิ้งนะ มีเพชรอยู่เม็ดเบ๊อ่เร่อเท่อเลย ลืมตัว โยนเพชรทิ้งไปเลย คิดได้เสียดาย หาเพชรไม่เจอ นี่ไง เวลาถึงคราววาระของกรรมมันให้ผลๆ นะ ถ้ากรรมมันให้ผล เรามีสติปัญญาของเรา ถ้ามีสติปัญญาของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา

เราจะทำคุณงามความดีของเรานะ คนเขาวัดกันตรงนี่ไง เราจะทำความดีของเราต่อเนื่องๆ ไป ความต่อเนื่องไป จิตที่เข้มแข็ง จิตที่มีอำนาจวาสนา เห็นไหม จิตที่มีอำนาจวาสนาเจออุปสรรคขนาดไหนเขาก็ไม่ท้อแท้ของเขา

ถ้าคนที่อ่อนแอ จิตใจที่อ่อนแอเจอสิ่งใดเขาก็รับสิ่งนั้นไม่ได้ ถ้าเจอสิ่งใดเขาก็รับสิ่งนั้นไม่ได้ เขาอ่อนแอเพราะว่าอะไร เพราะอำนาจวาสนาของคนสร้างมาแค่นั้น

ถ้าคนที่สร้างมามากนะ จะมีอุปสรรคมากน้อยขนาดไหนเขาก็ฟันฝ่าของเขาออกไป แต่ถ้าสิ่งใดที่มันประสบความสำเร็จ ที่มันได้มาด้วยบุญกุศล ได้มาด้วยอำนาจวาสนา เราก็ไม่ฟังเพื่อเห่อเหิม เราก็ไม่ขาดสติ ไม่ไปยกตนข่มท่าน เราเกิดมา เกิดมาทุกข์จนเจ็บใจ ถ้าเราไม่มีปัจจัยที่จะเสียสละ เราเสียสละได้ด้วยการปฏิบัติบูชา

ทุกคนเกิดมา เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีร่างกายกับจิตใจนั้น ถ้ามีร่างกายกับจิตใจนั้น คนก็ทำบุญกุศลของเขา เขาปูพื้นฐานของเขา ทาน ระดับของทาน เขาก็ทำทานของเขา เพื่ออะไร เพื่ออำนาจวาสนาบารมีของเขา ระดับของศีล ระดับของภาวนา ถ้าเราทุกข์จนเจ็บใจ ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เรามีสติปัญญาของเรา เราก็จะปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาเขาทำบุญกุศลกัน เขามีสิ่งใดปัจจัยของเขา เขาก็ถวายของเขาไป เราเอาร่างกายนี้ใส่พานถวายของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบนที่อาสนะ บนที่นั่งของเรา เราถวายร่างกายนี้เลหายใจเข้านิกพูท หายใจออกนิกโร ปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การที่ปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนต้องมีสติมีปัญญามหาศาล คนที่มีสติปัญญามหาศาล เพราะอะไร

การเสียสละด้วยวัตถุ การเสียสละสิ่งที่เราหามา การเสียสละไป ความตระหนี่ถี่เหนียวมันก็ล้มลง มันก็ต่อตรง แต่การปฏิบัติบูชา เราต้องบังคับมัน เวลาบังคับมัน จิตใจที่มันฟุ้งซ่าน จิตใจที่มันไม่พอใจนะ โอ๊ย! มันนั่งไปเหงื่อแตกเลย

แต่ถ้าสิ่งที่มันพอใจ เราพอใจ เราปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยบุญกุศลด้วยความนุ่มนวล ด้วยความเคารพบูชา นั่งไปแล้วปลื้มใจ อิ่มบุญๆ เวลาคนปฏิบัติด้วยบุญกุศลนะ มันจะอิ่มบุญของมัน สิ่งใดที่จะตามมารังควาน ตามมาเผชิญ เห็นไหม เวลามาร มารมันคืออะไร มารคือสิ่งที่มันไม่ได้ตั้งใจของมันไง สิ่งของมันไม่ได้ตั้งใจ ไม่พอใจของมัน มันก็ได้แย้งทั้งนั้นนะ แล้วเราจะปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเอาคุณประโยชน์มหาศาล มารก็บอกว่าจิตดวงนี้มันจะพ้นจากอำนาจของมันไป มันทั้งต่อตรง มันทั้งหลอกหลวง มันทั้งปลิ้นปล้อนทั้งนั้นนะ โอ้เราจะเชื่อมารหรือเชื่อธรรมละ ถ้าเราเชื่อธรรม เรามีสติปัญญาของเรา

เรานั่งด้วยความเชิดชูบูชา เราปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเอาร่างกายนี้ใส่พานถวายของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะไม่ได้บุญตรงไหน มันได้บุญมหาศาลไง เรา

ไม่ต้อง โอ้โฮ! ต้องเสียสละมากมายมหาศาลอะไรทั้งสิ้น การเสียสละนั้น เสียสละเพื่อระดับของทาน การเสียสละๆ ถ้าเรามีน้ำใจ เรามีของเรา เราก็เสียสละได้ แต่มันไม่มีเสียสละ มันเอาต่อรองเราไง เราเกิดมาเป็นคนทุกข์คนจน เราเกิดมาไม่มีอำนาจวาสนา เราเกิดมาแล้วทุกข์แค้นเจ็บใจ นี่เวลากิเลสมันต่อรองใจ ต่อรองให้เราเป็นคนชั่ว ถ้ามันต่อรองใจใหม่ ถ้าเราไม่เท่าเทียมเขา เราก็ต้องแสวงหาเพื่อให้เท่าเทียมเขา เราไม่พอใจ นี่กิเลสมันพลิกแพลง

แต่ถ้าเราทุกข์จนเจ็บใจ ทุกข์จนเจ็บใจมันเป็นวาระ ถ้าเรามีสติปัญญา เราก็แสวงหาได้ ถ้ามีสติปัญญา เรามีสติยับยั้งความรู้สึกที่มันจะทำชั่ว เราจะทำคุณงามความดีของเรา ถ้าเราทำคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีแล้วมันตกมันหล่น มันไม่สมความปรารถนาเสียที ถ้าไม่สมความปรารถนาเสียที เราก็หมั่นเพียรของเราๆ เพราะอะไร เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเชื่อมั่นในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเราแล้ว ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว สิ่งที่เราทำเป็นความดีทั้งนั้น ถ้าเป็นความดีทั้งนั้น แต่มันยังไม่ถึงวาระของเรา ไม่ถึงวาระ เราก็พยายามหมั่นเพียรทำคุณงามความดีของเรา เราจะตอกย้ำๆ ฟังธรรมๆ เพื่อความตอกย้ำหัวใจเราให้มันคงใจ ถ้าหัวใจเรามั่นคง ทุกอย่างมันก็จะชักให้เราไปทางอื่นทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเราฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อตอกย้ำ แล้วเวลาปฏิบัติธรรมๆ สติ สมาธิ ปัญญา ให้มันเป็นตัวจริงขึ้นมาในหัวใจของเรา ถ้ามีสติ เรามีสติ เรามีสติสัมปชัญญะ เราระลึกได้ ระลึกได้สิ่งที่มาก่อนในใจของเรา ถ้ามีสติ นี่เอ็งหลอกกูแล้วหลอกกูเล่า เอ็งก็หลอกแล้วหลอกเล่า เอ็งก็หลอกมาประจำ เอ็งทำไมหลอกขนาดนี้ ถ้ามีสติมันก็รู้เท่า พอมันรู้เท่า เอ็งก็หลอกกูไม่ได้ไง แล้วหลอกไม่ได้ ถ้าเราคิดแต่เรื่องดีๆ ของเรา ถ้ามีสติ เราก็เห็นคุณค่าของสติ

ถ้าเราพลังเหลือ เราไม่เท่าทันเรานะ มารมันจะต่อรอง มันจะยุมันจะแหย่เรา อย่างนั้นก็ดี อย่างนี้ก็ดี อย่างนั้นก็ดี มันจะไปกับมัน พอมีสติขึ้นมา สติมันก็ยับยั้งได้ๆ ถ้ายับยั้งได้มันก็วางหมด วางหมดก็ชั่วคราว เดี่ยวก็คิดต่อไป คิดต่อไป ถ้าเราไม่มีสติปัญญาพอ เรายังไม่มั่นคงของเรา เราก็คิดพุทโธ วิตก วิจาร ระลึกขึ้น วิตกขึ้นมา ถ้ามันวิตกขึ้นมา จิตใจเรามันก็อ่อนแอ จิตใจเรามันก็ไหลไปตามกิเลส

มหัศจรรย์แล้ว เขาถูกกีฬาแล้ว กีฬามันจะมีการแข่งขัน มันจะจบสิ้นนะ ความมหัศจรรย์แล้ว เดี่ยวมันก็เสื่อม เดี่ยวมันก็คลายออกมาเป็นเรื่องธรรมดา สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สภาวะใด ก็แล้วแต่ ไม่มีอะไรคงที่ มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ธรรมชาติของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สั่งสอนตอกย้ำมาตลอด ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุๆ สิ่งที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นจากการกระทำ

คนที่เขาไม่สนใจเขายังยิงนกตกปลาอยู่นู่นนะ ไอ้พวกนั้นเกิดเป็นมนุษย์แล้วเป็นชาวพุทธ โดยทะเบียนบ้าน ไอ้ของเรา เราก็เริ่มต้นมาจากเป็นชาวพุทธโดยทะเบียนบ้าน พ่อแม่ก็สอนมา แต่ด้วยการศึกษา ด้วยการค้นคว้า ด้วยการกระทำ ด้วยศรัทธาขึ้นมา เราก็เข้าไปใกล้ขึ้นมา กระทำ ขึ้นมา เราเข้าทางจงกรมจนมันกลมกล่อม มันกลมกลืนกัน เราก็พุทธโธของเราไปเรื่อย ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุๆ มันต้องมีการกระทำไง

ถ้าศึกษา ศึกษานั้นก็เป็นแนวทาง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรารภนา มารื้อสัตว์ขนสัตว์ วางธรรมวินัยไว้เป็นแนวทางให้เราปฏิบัติไป เราปฏิบัติบูชาไป ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม นี่ธรรมะเกิดอย่างนี้ ถ้าธรรมะเกิดอย่างนี้ การกระทำของเรา เราไม่ต้องไปทุกข์ ไม่ต้องไปคิดน้อยเนื้อต่ำใจใดๆ ทั้งสิ้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดานะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ ปรีณิพพาน เป็นห่วงเป็นใยไปหมด “อานนท์ เธอบอกเขานะ ถ้าเราตายไปแล้ว ชาวพุทธจะไปตี เตียนนายจุนทะ หาว่าฉันอาหารของนายจุนทะมือสุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงปรีณิพพาน เขาก็จะไปตีเตียนนายจุนทะ ให้บอกเขานะว่าอาหารในทานขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือเราฉันอาหารของนางสุชาดา เราถึงซึ่งกิเลส นิพพาน” ตรงนี้สำคัญ ถึงซึ่งกิเลสนิพพานคือฆ่ากิเลส ฆ่าพญามารทั้งหมด “แล้วคราวสุดท้ายๆ เราฉันอาหารของนายจุนทะ เราถึงซึ่งขันธนิพพาน” นี่ละธาตุละขันธ์ ละธาตุละขันธ์ที่บริสุทธิ์

นี่มีอยู่ ๒ คราวๆ ใจ มันเป็นบุญกุศลที่ยิ่งใหญ่ในพระพุทธศาสนา เธอบอกเขานะ เวลาจะ ปรีณิพพานนะ ห่วงใยเขาไปหมด อนาคตเขาจะดีเขาจะเตียน เขาจะทำลายกันนะ ป้องกันไว้ บอก พระอานนท์ บอกไว้หมดเลย

เวลาพระอานนท์จะโดน ทำสังคายนา พระอานนท์โดนปรับอาบัติ ๒ ข้อ

๑. ไม่อภราธนาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้

๒. พระเห็นว่าเวลาอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตากผ้าอาบขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้แล้วทำงานอยู่ ไปเหยียบเข้า

พระเห็นแล้วจำนะ จะมาปรับอาบัติทุกกฏพระอนันท์ ๒ ข้อ พระอนันท์ยอมรับหมด พระอนันท์เป็นพระอรหันต์ เป็นปัญญาชน เป็นสุภาพบุรุษ ยอมรับทุกสิ่ง ยอมรับทั้งสิ้น นี่ทำคุณงามความดีๆ จิตใจที่เป็นธรรมๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาจะปรินิพพานยังห่วงใย ยังมีความโต้แย้ง แล้วเราจะไม่มีหรือ ความคิดเราจะไม่มีใช่ไหม เราได้ทำอะไรของเรามา ความคิดเราจะมันจะสวยหรูจนแหม! สุขยอดปราสาท ไม่มีหรอก

กิเลสค้นหาความทะยานอยาก ครอบคร้วของมารอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก ภาวสวะ ภพภพที่ยิ่งใหญ่คือความรู้สึก ความรู้สึกนี้ถ้ายังไม่ได้ทำลายมัน จิตนี้ไม่เคยตายๆ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาสังขารม สังขารเข้าไปทำลายนะ ตั้งแต่หลานของมัน ลูกของมัน กามราคะ ปฏิกะ นันพ่อของมัน ปู่ของมันคือนโยบาย นโยบายคือภาวสวะ คือภพ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส ภาวสวะคือความส่องใส ความแวววาวนั้นมันต้องทำลายทั้งสิ้น เวลาทำลายทั้งสิ้น ข้ามพ้น ข้ามพ้นกิเลสไป พอข้ามพ้นกิเลส นี่ไง มนุษย์มีศักยภาพขนาดนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ๆ ฟังเทศน์เพราะอะไร เอาอะไรไปสอนเทวดา เทวดามาถามเรื่องอะไร มาถามเรื่องในหัวใจทั้งนั้นนะ มาถามเรื่องกิเลสในใจ

เป็นเทวดานี้ทิพย์สมบัติ ทิพย์ทั้งนั้นเลย แต่มันต้องตาย หมควาระ เป็นอินทร์ เป็นพรหมก็ยังมาฟังเทศน์ แล้วเอาอะไรไปสอนเขา มนุษย์เอาอะไรไปสอนเขา จะเอาศตวรรษศาสดาก็ไปสอนเขาหรือ จะเอาอะไรไปสอนเขา เขาสละแล้ว เขาทิ้งแล้วทั้งนั้น แต่เขาไม่รู้จักตัวเขาเอง เขาไม่รู้จักกิเลสในใจของเขา นี่มาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สอนเข้าไปนี่ไง สอนไปเรื่องอริยสัจ เรื่องสัจจะความจริง

แม้แต่เทวดา อินทร์ พรหมเขาก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะอะไร เพราะอวิชา แล้ววิชามันอยู่ที่ไหนล่ะ อยู่ในหนังสือใช่ไหม อวิชาก็เพราะมึงไม่รู้ไง เทวดาก็ไม่รู้ พรหมก็ไม่รู้ ไม่มีใครรู้เลย ไม่รู้นั่นคืออวิชา แล้วทำอย่างไรจะให้รู้ล่ะ

จะให้รู้ก็ค้นคว้าเข้ามา หายใจเข้านิกพุท หายใจออกนิกโร จิตสงบระงับด้วยสติสัมปชัญญะ นั่นคือตัวตนของเรา นั่นคือจิตเดิมแท้ แล้วค้นคว้ากันที่นั่น

เวลาวิปัสสนานะ ปัญญาที่รู้แจ้ง รู้แจ้งในใจของตน รู้แจ้งการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ รู้แจ้งในกิเลสต้นหาคความทะยานอยาก ธรรมะเป็นอย่างไร มาวัดมาวากันเพื่อเหตุนี้ มาวัดมาวาเพื่อสร้างบุญกุศลของเรา ให้มีสติ ให้มีปัญญา แต่อย่าให้ใครหลอกนะ ตอนนี่เข้าทรงทรงเจ้ามาหลอกฉิบหายเลย ทำอะไรก็สำเร็จไปหมด นึกเอาได้เลย นอนหลับตื่นขึ้นมาใช้ได้เลย

กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น เชื่อผลของการปฏิบัติ เชื่อผลของหัวใจที่มันทุกข์มันยาก เชื่อหัวใจของความเป็นจริงอันนี้ กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น เชื่อผลของการปฏิบัติ แล้วปฏิบัติให้เป็นสัมมาทิฎฐิถูกต้องดีงาม มันจะเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง